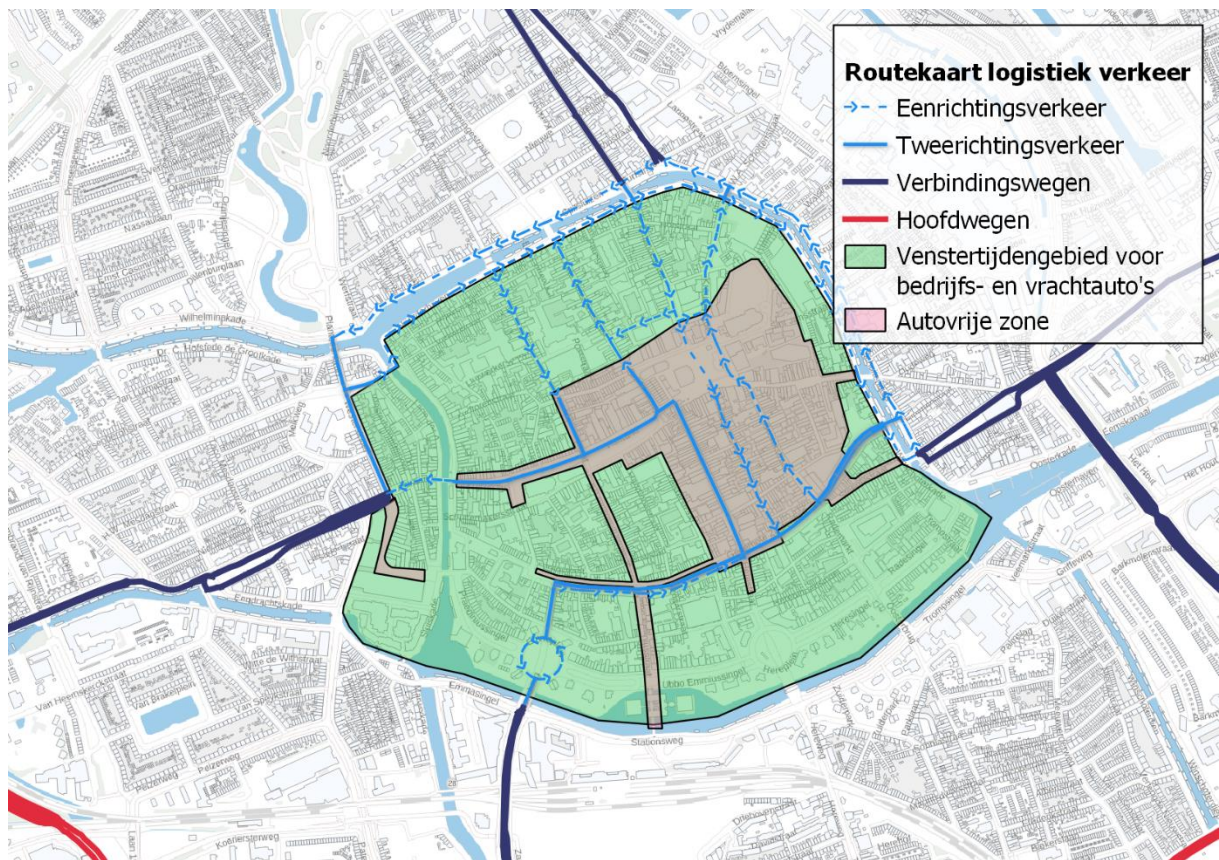

Evaluatie venstertijdgebied

November 2023

Gemeente Groningen

Inhoud

1.	Inleiding	3
2.	Terugblik op de uitbreiding van het venstertijdengebied	4
2.1.	Tijdelijke maatregelen vanaf juni 2023	5
3.	Evaluatie 2023	6
3.1.	Verleende ontheffingen	6
3.2.	Leges.....	7
3.3.	ANPR-systeem	8
3.4.	Effect op werkbaarheid	9
3.5.	Samenvatting SPES-onderzoek.....	12
3.6.	Effect op leefbaarheid	15
4.	Aanbevelingen	17
5.	Bijlagen	17
1.	Communicatie met bedrijven en organisaties	17
2.	SPES-onderzoek.....	17

1. Inleiding

Per 1 februari 2023 is het venstertijdengebied voor bedrijfs- en vrachtauto's uitgebreid en is het nieuwe ontheffingenbeleid van kracht geworden. De gemeente heeft vastgelegd dat er jaarlijks een evaluatie wordt uitgevoerd van het effect van het ontheffingenbeleid. Aan de hand van de evaluatie kan het ontheffingenbeleid op onderdelen worden aangepast. Het vergrote venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid dragen bij aan de ambitie van een leefbare (binnen)stad en de duurzaamheidsdoelstellingen van de gemeente. Van bedrijven en organisaties vraagt dit om aanpassing van de bedrijfsvoering.

In deze evaluatie wordt getoetst welke effecten het venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid hebben op de leefbaarheid in de binnenstad en de verduurzaming van logistieke voertuigen die opereren in de binnenstad. Een ander belangrijk onderdeel van de evaluatie is de vraag hoe goed werkbaar de regels zijn voor organisaties en bedrijven.

De evaluatie laat zien dat het nieuwe beleid leidt tot een versnelling in de transitie naar duurzame en stadsvriendelijke logistiek. De meeste organisaties en bedrijven kunnen goed overweg met de regels. Voor bedrijven die meer moeite hebben met het aanvragen van ontheffingen, veelal kleine MKB-bedrijven, wordt op korte termijn een app aangeboden waarmee het aanvragen van ontheffingen eenvoudiger wordt.

Op basis van deze evaluatie wordt een aantal aanbevelingen gedaan waarmee de effectiviteit en de werkbaarheid van het ontheffingenbeleid kan worden verbeterd.

Aanbevelingen

In dit evaluatierapport wordt een aantal aanbevelingen gedaan. Deze AANBEVELINGEN zijn in de inhoudelijke hoofdstukken groen gearceerd. In hoofdstuk 4 worden alle aanbevelingen opgesomd.

2. Terugblik op de uitbreiding van het venstertijdengebied

Op 21 maart 2021 heeft de gemeenteraad de **visie Ruimte voor zero emissie stadslogistiek** vastgesteld.

Op 21 juni 2022 heeft het college van B&W de **Beleidsregels ontheffingen venstertijdengebied per 2022** vastgesteld

Op 28 september 2022 heeft de gemeenteraad de **Verordening tot wijziging van de Legesverordening 2023** vastgesteld. De wijzigingen zijn op 1 januari 2023 in werking getreden.

Op 1 januari 2023 is de wijziging van de **legesverordening** in werking getreden.

Op 1 februari 2023 is de **uitbreiding** van het **venstertijdengebied** ingegaan.

Op 16 februari 2023 heeft het college van B&W de volgende **wijziging** van de **Beleidsregels ontheffingen venstertijdengebied per 2022** vastgesteld.

- *Eigenaren van aangepaste bedrijfsauto's voor rolstoelgebruik komen in aanmerking voor een jaarontheffing.*

Op 8 maart 2023 heeft de gemeenteraad de volgende **wijzigingen** in de leges **verordening** vastgesteld. De wijzigingen zijn met terugwerkende kracht per 1 januari 2023 in werking getreden.

- *Jaarontheffingen voor aangepaste bedrijfsauto's voor rolstoelgebruikers worden kosteloos;*
- *Jaarontheffingen voor WMO-vervoerders worden kosteloos;*
- *Jaarontheffingen voor binnenstadbewoners met een bedrijfsauto én een parkeergelegenheid of parkeervergunning in het venstertijdengebied worden kosteloos.*

In september 2023 zijn de **ANPR-camera's** geplaatst. We hebben lang moeten wachten met de plaatsing omdat er op alle 26 locaties nog geen stroomaansluiting was gerealiseerd. De stroomaansluitingen zijn gefaseerd aangelegd in september en oktober 2023. De testen met de eerst-aangesloten camera's wijzen erop dat de verleende ontheffingen op de juiste wijze zijn geregistreerd en dat het systeem goed werkt.

2.1. Tijdelijke maatregelen vanaf juni 2023

In de eerste maanden na het ingaan van nieuwe ontheffingenbeleid en de uitbreiding van het venstertijdengebied op 1 februari 2023 hebben we met veel bedrijven en organisaties contact gehad over het effect van deze maatregelen op hun bedrijfsvoering. Meerdere organisaties en bedrijven hebben hun zorgen geuit over de werkbaarheid van het nieuwe beleid. We hebben deze signalen serieus genomen. We zijn op basis van een tijdelijke aanpak flexibeler omgegaan met de nieuwe beleidsregels voor ontheffingen.

Signaal	Structurele oplossing
Diverse organisaties en bedrijven binnen deze doelgroep ervaren een enorm grote administratieve last van het aanvragen van de vele ontheffingen.	We ontwikkelen een app waarmee monteurs zelf een ontheffing kunnen aanvragen.
Voor organisaties/bedrijven die met spoed storingen moeten verhelpen is de huidige systematiek niet werkbaar omdat ontheffingen nog niet een dag na de storing aangevraagd kunnen worden.	Voor spoedgevallen kunnen achteraf ontheffingen worden aangevraagd. Aanvankelijk kon dat alleen op dezelfde dag. Inmiddels is er een software-update geweest van het ontheffingensysteem (september 2023). Nu kan een ontheffing ook op de dagen na de spoedwerkzaamheden worden aangevraagd.
Een aantal bedrijven/organisaties beschikt over een landelijk geldende ontheffing voor de voertuigen. Met deze ontheffing mogen de voertuigen die werkzaamheden voor deze organisaties/bedrijven uitvoeren het venstertijdengebied inrijden. Er is geen landelijke registratie van deze kentekens. Voor de registratie van de kentekens van deze doelgroep is daarom een lokale oplossing nodig.	I.s.m. het ministerie van I&W, RWS en de RDW werken we samen met andere gemeentes aan een structurele oplossing: een landelijke registratie van deze kentekens die ontsloten wordt via een centraal register (NPR).

Omdat niet alle oplossingen op korte termijn doorgevoerd kunnen worden, hebben we een aantal tijdelijke oplossingen aangedragen. Met deze tijdelijke oplossingen kunnen alle type bedrijven hun werkzaamheden blijven doen, wat voor de gemeente een randvoorwaarde is om met de ANPR-handhaving te kunnen starten. Hieronder staan de tijdelijke maatregelen aangegeven. De betreffende bedrijven en organisaties zijn hiervan op de hoogte gesteld via een mailing. Het gaat om de volgende doelgroepen met elk een eigen tijdelijke maatregel.

Doelgroep	Tijdelijke maatregel
Vastgoedeigenaren en spoedwerkzaamheden	Maximaal 5 jaarontheffingen (a €350 p/s) per organisatie en bedrijf
Installatiebedrijven	Jaarontheffingen (a €350 p/s) voor het aantal voertuigen dat maximaal per dag in het venstertijdengebied rijdt
Landelijke ontheffingen	De betreffende organisaties en bedrijven leveren bij de gemeente een lijst van kentekens aan.
Overige organisaties bedrijven	Voor deze doelgroepen is het beleid niet tijdelijk aangepast

In de bijlage 'Communicatie met bedrijven en organisaties' wordt uitgebreider ingegaan op de communicatie met de verschillende doelgroepen en op de bovenstaande tijdelijke maatregelen.

3. Evaluatie 2023

3.1. Verleende ontheffingen

In de onderstaande overzichten zijn de verleende ontheffingen in 2023 tot en met oktober weergegeven. Er is onderscheid gemaakt in een aantal categorieën.

Algemeen overzicht verleende betaalde ontheffingen		2022	2023 (jan t/m okt)	Voorspelling 2023
Incidentele ontheffingen	Fossiel	1655	6044	7253
	Zero emissie	n.v.t.	105	126
	Totaal	1655	6149	7379
Jaarontheffingen	Fossiel	0	239	239
	Zero emissie	n.v.t.	66	66
	Totaal	0	305	305

Gratis ontheffingen		2022	2023 (jan t/m okt)	Voorspelling 2023
Incidentele ontheffingen	Voordeelbundel (12 gratis)	n.v.t.	255	306
	Ambulante handel (meelopers)	n.v.t.	1	1
	Totaal	0	256	307
Jaarontheffingen	Bewoners met bedrijfsauto	n.v.t.	6	6
	Aangepast voertuig voor handicap	n.v.t.	2	2
	Ambulante handel	94	94	94
	WMO-vervoerders	n.v.t.	6	6
	Gemeentelijke voertuigen	357	357	357
	Totaal	451	465	465

Incidentele ontheffingen met betalen achteraf		2022	2023 (jan t/m okt)	Voorspelling 2023
Vooraf betalen	Fossiel	0	3317	3980
	Zero emissie	n.v.t.	63	76
	Totaal	0	3380	4056
Achteraf betalen	Fossiel	864	2727	3272
	Zero emissie	n.v.t.	42	50
	Totaal	864	2769	3327

*Noot bij de bovenstaande tabellen: De verleende ontheffingen tot en met oktober 2023 zijn meegeteld. Voor de prognose van heel 2023 is uitgegaan van een evenredig aantal incidentele ontheffingen voor de laatste twee maanden van 2023 (dus 120% van de aantallen eind oktober). Voor de jaarontheffingen is ervan uitgegaan dat er in de laatste twee maanden geen nieuwe worden verleend (dus 100% van de aantallen van eind oktober).

Conclusies:

- Van de betaalde incidentele ontheffingen is 1,7% zero emissie
- Van de betaalde jaarontheffingen is 11,6% zero emissie
- Bij 43% van de incidentele ontheffingen kiest de aanvrager voor betalen achteraf.
- Tot en met oktober 2023 is 255 keer gebruik gemaakt van de voordeelbundel (12 gratis incidentele ontheffingen per adres in het venstertijdengebied). Eén bewoner en een aantal bedrijven hebben de bundel van 12 ontheffingen opgemaakt. De bundel voorziet in een behoefte en het aantal van 12 ontheffingen per jaar is voldoende.

- 34% van de jaarontheffingen is voor een gemeentelijk voertuig
- Van alle gemeentelijke voertuigen (465) is momenteel 18% emissievrij (85)

3.2. Leges

Prognose uit 2022

In het raadsbesluit van 28 september 2022 over het ontheffingenbeleid Venstertijden zijn nieuwe legestarieven volgens de onderstaande tabel vastgelegd.

inkomsten leges	aantal	tarief	opbrengst
dagontheffingen fossiel	2500 €	4,00 €	10.000,00
dagontheffingen emissievrij	250 €	2,00 €	500,00
jaarontheffingen fossiel	300 €	350,00 €	105.000,00
jaarontheffingen emissievrij	100 €	100,00 €	10.000,00
ontheffingen zonder leges*	xxx	€ -	-
totaal	3150		€ 125.500,00

legestarieven per 01-01-2023

Eén van de doelen van de legeswijziging was om de organisatiekosten en de legesopbrengsten van ontheffingen van het venstertijdengebied beter met elkaar in balans te brengen. Het aantal ontheffingen in de tabel was een prognose. Indien in 2023 zou blijken dat de daadwerkelijke legesopbrengsten en organisatiekosten significant uiteenlopen, zouden we in Q4 van 2023 een nieuw voorstel maken voor aanpassing van de legesverordening Verkeer en Vervoer.

Leges ontheffingen venstertijdengebied 2023

De inkomsten van leges voor ontheffingen van het venstertijdengebied voor 2023 vallen rond de €120.000 uit. Dit ligt aardig in de buurt het vooraf ingeschatte bedrag.

Inkomsten leges	Aantal	Tarief	Opbrengst
Dagontheffingen fossiel	7253	€ 4	€ 29.011
Dagontheffingen emissievrij	126	€ 2	€ 252
Jaarontheffingen fossiel	239	€ 350	€ 83.650
Jaarontheffingen emissievrij	66	€ 100	€ 6.600
Jaarontheffingen zonder leges	465	€ 0	€ 0
Totaal			€ 119.513

De verwachting voor 2024 is dat wanneer de ANPR-camera's gaan werken, er meer ontheffingen zullen worden aangevraagd. Er zijn namelijk wellicht bedrijven die nog niet op de hoogte zijn van het venstertijdengebied en bedrijven die moedwillig het venstertijdengebied inrijden zonder ontheffing omdat ze weten dat er nog niet gehandhaafd wordt door de ANPR-camera's.

De opbrengsten van de leges voor ontheffingen van het venstertijdengebied komen ongeveer overeen met de geschatte organisatiekosten.

AANBEVELING

Indexeer de tarieven van leges voor ontheffingen van het venstertijdengebied jaarlijks conform de legesverordening van de gemeente Groningen.

3.3. ANPR-systeem

Voor optimalisatie van de handhaving heeft de gemeente besloten om gebruik te maken van een zogenaamd ANPR-systeem (Automatic Number Plate Recognition). Omdat de handhaving middels een ANPR-systeem een grote investering betreft, is voor de toewijzing van een ANPR-leverancier een Europese Aanbesteding doorlopen. Het aanbestedingstraject ging van start in januari van 2022 en eindigde in december van hetzelfde jaar. Uiteindelijk heeft dit, conform uitvraag en kostenraming, geresulteerd in de gunning aan het Nederlandse bedrijf Brickyard B.V.

De oorspronkelijke planning was dat eind februari 2023 zou worden gestart met de plaatsing van de ANPR-camera's. Echter voor de aanleg van stroomvoorzieningen ten behoeve van de camera's is de gemeente afhankelijk van Enexis. Aangezien Enexis werkachterstanden heeft, is pas in september 2023 gestart met het aansluiten van stroom op de camera's. Op het moment van schrijven is ongeveer de helft van de camera's voorzien van een stroomaansluiting. Zodra alle camera's voorzien zijn van een stroomaansluiting, zal de gemeente starten met het versturen van waarschuwingsbrieven naar overtreeders.

Doordat de ANPR-handhaving nog niet gestart is, kan er nog geen volledig beeld worden gegeven van wat de effecten zijn van de uitbreiding van het venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid. Omdat er niet volledig gehandhaafd wordt, zullen bedrijven wellicht geneigd zijn om zo nu en dan toch de toegangsregels te overtreden. Daarnaast is er wellicht een groep die nog niet op de hoogte is van de toegangsregels en zich er daarom niet aan houdt.

Het ANPR-systeem kan naast de handhaving ook ingezet worden voor de monitoring van het verkeer dat het venstertijdengebied in- en uitrijdt. Daarmee kan het effect van de maatregelen goed inzichtelijk worden gemaakt. De gemeente is voornemens om de raad om toestemming te vragen om het ANPR-systeem voor de monitoring en data-analyse te mogen inzetten.

3.4. Effect op werkbaarheid

De gemeente heeft met veel bedrijven en organisaties contact gehad over het venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid. Het contact ging veelal via email en telefoon. Inden gewenst is er een afspraak gemaakt. De gemeente heeft op de volgende punten ingezet:

- Uitleggen waarom voor de venstertijdengebied en het strengere ontheffingenbeleid is gekozen.
- Uitleggen hoe het aanvragen van ontheffingen werkt.
- Luisteren naar de bedrijven en organisaties: tegen welke problemen lopen zij aan?
- Samen met de bedrijven en organisaties nadenken over wat een werkbare manier is voor de bedrijven, waarbij de doelen van het venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid niet uit het oog worden verloren.

Het contact met de bedrijven en organisaties heeft tot een aantal tijdelijke maatregelen geleid. Deze maatregelen zijn in hoofdstuk 2 van dit evaluatierapport omschreven. Verder heeft dit ertoe geleid dat de gemeente een opdracht heeft uitgezet (SPES-onderzoek) om 20 tot 30 bedrijven te bevragen over de effecten van het beleid op de bedrijfsvoering: dat gaat over de werkbaarheid, maar ook over keuzes die de bedrijven in de toekomst gaan maken met betrekking tot bijvoorbeeld investeringen in het wagenpark.

Van de contacten met bedrijven en organisaties zijn verslagen gemaakt. Er is een overzicht van de communicatie met bedrijven als bijlage bij dit evaluatierapport gevoegd. Van het SPES-onderzoek is een samenvatting opgenomen in dit evaluatierapport. Het SPES-onderzoek zelf is als bijlage opgenomen.

Werkbaarheid

Voor verreweg de meeste bedrijven en organisaties is het ontheffingenbeleid goed werkbaar. Zeker nu coulant is omgegaan met het tijdelijk verstrekken van jaarontheffingen voor bedrijven die vaak te maken hebben met spoedgevallen. Voor bedrijven en organisaties die regelmatig met voertuigen in het venstertijdengebied moeten zijn biedt het dagaccount waarmee de ontheffingen achteraf betaald worden via een verzamelfactuur een goed werkbaar product.

Er is echter ook een groep bedrijven die aangeeft grote moeite te hebben met het aanvragen van ontheffingen. Dit zijn vaak kleinere bedrijven die geen personeel hebben voor administratieve zaken. Voor deze bedrijven is het aanvragen van de ontheffing een extra administratieve taak voor de betreffende medewerker. Meerdere bedrijven hebben aangegeven dit als een zware last te zien.

Ontheffing venstertijdengebied in relatie tot parkeren in de binnenstad

Een ontheffing voor het venstertijdengebied is iets anders dan een dagvergunning voor parkeren in de binnenstad. Beide producten kunnen worden aangeschaft in het online-systeem van de gemeente.

- De ontheffing voor het venstertijdengebied is een ontheffing van het inrijdverbod dat geldt.
- Met een dagvergunning mag een voertuig de betreffende dag op een openbare betaald-parkeren-plaats staan.

Voor bedrijven is het verwarrend dat deze producten naast elkaar bestaan. Het is daarom van belang dat de gemeente duidelijk communiceert over deze producten.

AANBEVELING

Zorg voor een duidelijke beschrijving van de producten **ontheffing venstertijdengebied en dagvergunning**.

Werkzaamheden in weekenden

Een aantal bedrijven heeft aangegeven dat ze in weekenden geen ontheffingen kunnen aanvragen omdat er dan geen administratief personeel aanwezig is op de zaak. Ontheffingen voor spoedwerkzaamheden kunnen ná de werkzaamheden worden aangevraagd, zodat de monteur geen ontheffing hoeft aan te vragen alvorens met spoed naar de locatie voor werkzaamheden te rijden. Echter, als er op vrijdagavond of op een zaterdag spoedwerkzaamheden zijn kan door deze bedrijven dus niet tijdig een ontheffing worden aangevraagd en moet de betreffende medewerker de ontheffing op persoonlijke titel aanvragen. Dit wordt door de bedrijven als onwenselijk ervaren.

Ontheffingen achteraf aanvragen

Met de laatste update van het digitale aanvraagstelsel van de gemeente, in oktober 2023, is het mogelijk gemaakt om voor spoedwerkzaamheden ook achteraf een ontheffing aan te vragen. Hiermee is de werkbaarheid voor veel bedrijven verbeterd.

App voor het aanvragen van ontheffingen

Er wordt gewerkt aan een app voor het kunnen aanvragen van ontheffingen. Met deze app kunnen medewerkers zelf eenvoudig een incidentele ontheffing aanvragen als ze onderweg gaan naar een klus. Met deze app wordt de werkbaarheid vergroot voor de verschillende doelgroepen.

- **Vastgoedeigenaren en spoedwerkzaamheden.** Voor deze doelgroep is het met een tijdelijke maatregel mogelijk gemaakt om 5 jaarontheffingen aan te vragen. Zodra de app gereed is kan deze tijdelijke maatregel vervallen. Medewerkers van de betreffende bedrijven kunnen namelijk de ontheffingen zelf registreren.
- **Installatiebedrijven.** Voor installatiebedrijven is het met een tijdelijke maatregel mogelijk gemaakt om een aantal jaarontheffingen aan te vragen voor spoedwerkzaamheden. Voor kleinere installatiebedrijven is een maximum van 5 jaarontheffingen aangehouden. Met grotere bedrijven zijn afzonderlijke afspraken gemaakt over het aantal jaarontheffingen. Zodra de app gereed is kan deze tijdelijke maatregel vervallen. Medewerkers van de betreffende bedrijven kunnen namelijk de ontheffingen zelf aanvragen.
- **Kleine bedrijven en zelfstandigen.** Voor deze doelgroep waren geen tijdelijke maatregelen genomen om de werkbaarheid te vergroten. Deze doelgroep zal veel baat hebben bij de app.

AANBEVELING

Implementeer de app voor het aanvragen van ontheffingen zo snel mogelijk.

AANBEVELING

Stop na implementatie van de app voor het aanvragen van ontheffingen met het uitgeven van de tijdelijke jaarontheffingen voor vastgoedeigenaren, spoedwerkzaamheden en installatiebedrijven.

Het uitvoeren van werkzaamheden in het venstertijdengebied

Veel bedrijven hebben een bedrijfsvoertuig met daarin materiaal en materiaal voor het kunnen uitvoeren van hun werkzaamheden. Wanneer een bedrijf werkzaamheden uitvoert in het venstertijdengebied mag de bestelbus gebruikt worden om de spullen naar het werkadres te brengen. Daarna moet het bedrijfsvoertuig geparkeerd worden op een plek waar dat is toegestaan. Alleen in situaties waarbij het betreffende voertuig nodig is om de werkzaamheden te kunnen uitvoeren, wordt het toegestaan om het voertuig ter plaatse van de werkzaamheden te kunnen stallen.

Meerdere bedrijven hebben aangegeven dat de bovenstaande regels niet goed werkbaar zijn voor hen. Het gaat om de volgende punten.

- Er is geen parkeerplaats beschikbaar in de nabije omgeving.
- Voor montagewerkzaamheden die 30 tot 60 minuten vergen is het te omslachtig om het bedrijfsvoertuig op een andere plek te parkeren. Bovendien zijn er geen parkeerplaatsen voor vrachtwagens. Het gaat hier bijvoorbeeld om de levering van meubels die in elkaar gezet moeten worden.

De hierboven geschetste problematiek is niet nieuw en is geen gevolg van de uitbreiding van het venstertijdengebied. Wel is het van belang dat hierover duidelijke regels komen die werkbaar zijn voor de bedrijven en die handhaafbaar zijn voor de gemeente.

AANBEVELING

Ontwikkel regels voor het parkeren van voertuigen die nodig zijn bij het uitvoeren van werkzaamheden

3.5. Samenvatting SPES-onderzoek

RHDHV heeft een onderzoek uitgevoerd naar de ervaringen van bedrijven en organisaties met het nieuwe venstertijdenbeleid van de gemeente Groningen. RHDHV heeft dit gedaan in opdracht van de SPES. SPES staat voor SamenwerkingsProject Expertpool Stadslogistiek. De gemeente Groningen participeert in de SPES, samen met andere ZE-gemeenten, het ministerie van I&W en diverse experts uit het bedrijfsleven.

Het onderzoeksrapport is als bijlage bijgevoegd. Hieronder staan de belangrijkste conclusies van het onderzoek weergegeven.

- De nieuwe situatie met een nieuw ontheffingenbeleid en uitgebreid venstertijdengebied is goed werkbaar voor bedrijven.
- Zij worden over het algemeen goed worden gefaciliteerd. Het aanvraagproces kan wel beter. De gemeente is daar met de ontwikkeling van een app mee bezig, waarmee monteurs zélf ontheffingen kunnen aanvragen.
- De bedrijfsvoering is slechts beperkt aangepast, waardoor de impact van de maatregelen tot nu toe beperkt is.
- Dat komt met name, omdat er nog veel coulance in het ontheffingenbeleid en handhaving zit:
  - o Camerahandhaving is op het moment van de gesprekken nog niet ingevoerd. Verwachting is dat bedrijfsvoering vaker aangepast wordt als handhaving strikter wordt.
  - o Veel bedrijven maken (nog) gebruik van jaarontheffingen, waarmee ze buiten venstertijden het gebied kunnen inrijden.
  - o Er wordt een app ontwikkeld, waarmee incidentele ontheffingen makkelijk kunnen worden aangevraagd. Totdat de app gereed is, is de gemeente coulanter in het verlenen van ontheffingen. Dit wordt gewaardeerd door het bedrijfsleven, maar zorgt voor een lagere drempel.
  - o Incidentele ontheffingen bieden een oplossing voor bedrijven die (vaak) op onregelmatige momenten het gebied inrijden. Het dagaccount is een goede oplossing voor bedrijven die vaak in gebied komen
- Door deze coulance is er ook slechts een beperkt effect van uitbreiding van het venstertijdengebied op bedrijfsvoering waarneembaar.
- Invoering camerahandhaving en een strikter ontheffingenbeleid zorgt ervoor dat de door de gemeente beoogde effecten sneller worden gerealiseerd.

Bedrijfsvoering

In de gesprekken heeft RHDHV de bedrijven ook gevraagd tot welke veranderingen in bedrijfsvoering de uitbreiding van het venstertijdengebied heeft geleid. En welke keuzes in de toekomst gemaakt kunnen/zullen worden. In het schema hieronder zijn een paar voorbeelden weergegeven.

Invloed venstertijden op ZZP en MKB	Er zijn partijen die niet tevreden zijn met het ontheffingenbeleid omdat het aanvragen van een ontheffing geld en tijd kost. Met name enkele kleinere partijen (ZZP en deel van MKB) hebben hier meer moeite mee omdat hun organisatie niet is ingericht op deze extra administratieve taken. Deze partijen ervaren dat door de verschillende regelgeving (zoals venstertijden en toekomstige ZE-zone) het moeilijker wordt om hun werk in de binnenstad te doen. Voor sommige bedrijven is het een prima optie om zich te richten op andere gebieden dan de binnenstad, in de huidige markt voor partijen in de bouw bijvoorbeeld. Deze optie is moeilijker voor andere bedrijven, zoals winkels gevestigd in de binnenstad of partijen met een groot deel van hun klantenbestand in de binnenstad (bijvoorbeeld decorbouwers of elektriciens). Zij zullen hun werkwijze moeten aanpassen, en de hogere kosten doorberekenen aan hun klanten.
Aansluiting MKB en ZZP bij bedrijven met ZE voertuigen	<p>Voor kleine MKB'ers en ZZP'ers lijkt de stap naar zero emissie voertuigen groter dan voor grote bedrijven. Ze zijn vaak minder kapitaalkrchtig en hebben minder mogelijkheden om te faseren. Het stukadoors- en afbouwbedrijf met 50 dieselbestelbussen (iedere stukadoos heeft zijn eigen bus), hoeft maar 2 elektrische bestelbussen (4% van zijn wagenpark) aan te schaffen om straks de ZE-zone in te komen. Een zzp stukadoos met 1 dieselbus zal daarentegen direct '100%' van zijn wagenpark moeten elektrificeren om straks met zijn eigen auto de binnenstad in te kunnen komen. Verwachting is echter dat een deel van deze zzp'ers voor klussen in de binnenstad tijdelijk een elektrische bus gebruikt. Hij kan deze huren, maar verwachting is ook dat zzp'ers en kleine mkb'ers bij grotere bedrijven aankloppen om gebruik te maken van de ZE bestelbus.</p> <p>Deze conceptverandering verwachten we na invoering van de ZE-zone te zien ontstaan, maar is ook nu al relevant als strikt ontheffingenbeleid voor venstertijden geldt, waarbij een jaarontheffing enkel voor zero emissie voertuigen beschikbaar heeft. Zodoende kunnen de duurdere zero emissie voertuigen efficiënt worden ingezet, zowel door de eigenaar zelf als ook tijdelijk door andere (kleinere) bedrijven. Dit is een argument om de jaarontheffing voor zero emissie voertuigen in ieder geval tot 1-1-28 te behouden, waarbij de situatie jaarlijks gemonitord wordt.</p>
Casus: Aanpassen bedrijfsvoering bij horecaleveranciers	<p>Een uitdaging voor horecaleveranciers is dat zij in een sterk competitieve markt zitten en dienstverlening naar de klant heel belangrijk is, maar ook veel tijd kost. Zo krijgen cafés en restaurants graag geleverd tot in de zaak, waardoor horecaleveranciers een langere stoptijd hebben (de tijd dat voertuigen stilstaan bij de klant voor uitladen en leveren). Twee horecaleveranciers die wij hebben gesproken hebben na de invoering van de nieuwe venstertijden hun bedrijfsvoering aangepast, ieder op een andere manier:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een horecaleverancier heeft het logistieke proces aangepast. Deze zet een extra voertuig in om de leveringen voor 12 uur te kunnen doen. Dit zorgt voor extra kosten van personeel en voertuig. • Een andere horecaleverancier heeft de dienstverlening aan de klant aangepast. Deze brengt producten nu niet meer overal tot in de horecazaak, waardoor er tijd wordt bespaard en de leveringen voor 12 uur gedaan kunnen worden. Dit heeft er wel voor gezorgd dat er klanten overstappen op andere horecaleveranciers.

Horecaleveranciers

De horecabelevering is na de bouwlogistiek de grootste logistieke stroom in Nederlandse steden. Dit geldt zeker in de binnenstad van Groningen. Het SPES-onderzoek van RHDHV laat zien dat de grote horecaleveranciers verschillende keuzes kunnen maken over hoe ze omgaan met het leveren in het venstertijdengebied. Deze leveranciers zijn druk bezig met verduurzaming. Het is van belang dat investeringen in uitstootvrije voertuigen deze bedrijven voordelen opleveren, zodat duurzame investeringen gestimuleerd worden.

Als de horecaleveranciers incidentele ontheffingen kunnen aanvragen voor leveringen buiten de venstertijden is dat voordeliger dan het investeren in uitstootvrije vrachtwagens. Daarom is het verstandig om de mogelijkheid voor incidentele ontheffingen voor (grote) horecaleveranciers uit het ontheffingenbeleid te halen.

Horecalogistiek onderscheidt zich van andere logistieke stromen voor zware goederen doordat de horeca-leveranciers lokale vestigingen hebben. Voor andere leveranciers van zware goederen zoals de bouwsector is dit anders; een leverancier voor bouw materiaal is namelijk niet lokaal georiënteerd.

AANBEVELING

Sluit horecaleveranciers uit voor het kunnen aanvragen van incidentele ontheffingen.

AANBEVELING

Maak een plan voor de verduurzaming van bouwlogistiek.

3.6. Effect op leefbaarheid

Het meten van het effect van het venstertijdengebied en het ontheffingenbeleid op de leefbaarheid is een belangrijk onderdeel van deze jaarlijkse evaluatie.

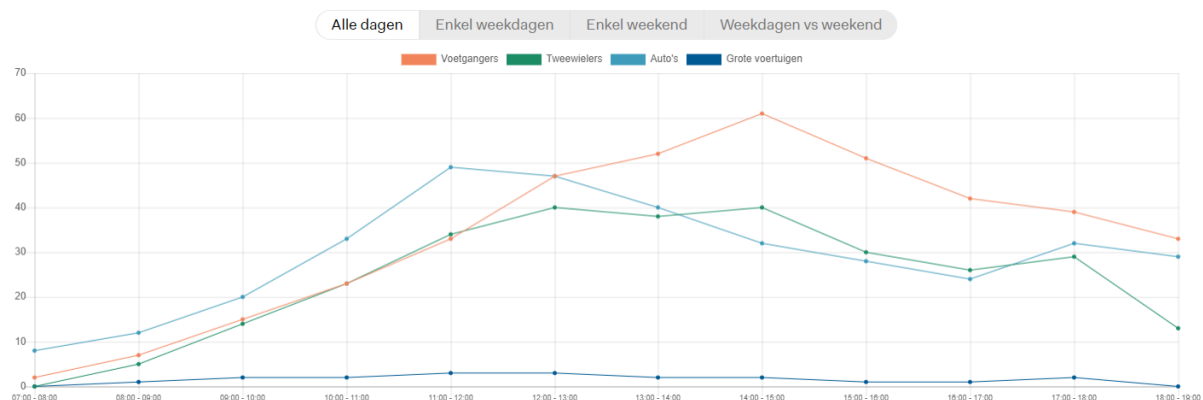
Uit het aantal verleende incidentele- en jaarontheffingen voor ZE voertuigen kan worden opgemaakt dat met name de voertuigen van bedrijven die met grote regelmaat in het venstertijdengebied komen steeds vaker uitstootvrij zijn. Dit heeft een positief effect op de leefbaarheid. Daarnaast is te zien dat met name bedrijven voor thuislevering van pakketten steeds meer overschakelen op kleinere/smaller elektrische voertuigen, die minder ruimte innemen en zorgen voor minder verkeersopstoppingen.

Metten is weten

De gemeente zet ANPR-camera's in voor de handhaving van de venstertijden. Een andere mogelijke toepassing van de ANPR-camera's is het monitoren van het in- en uitrijdende verkeer. Hiermee kan inzichtelijk worden gemaakt hoeveel logistiek verkeer zich op een bepaald tijdstip bevindt in het venstertijdengebied.

Voor de leefbaarheid is het van belang dat de pieken van aantallen voetgangers en fietsers niet samenvallen met de pieken van aantallen bedrijfs- en vrachtauto's. Door de inzet van de Flow-cubes in e binnenstad van Groningen heeft de gemeente inzicht in de aantallen voetgangers en fietsers verspreid over de dag. De data van de ANPR-camera's kan de pieken van de aantallen bedrijfs- en vrachtauto's genereren. Het combineren van deze databronnen geeft een kwantitatieve weergave van de druk van logistiek verkeer op de leefbaarheid in de openbare ruimte van de binnenstad van Groningen.

In de onderstaande afbeelding wordt geschetst hoe een leefbaarheidsmonitor voor logistiek verkeer eruit kan zien. Met dien verstande dat de categorieën Auto's en Grote voertuigen vervangen kunnen worden door Bedrijfs- en Vrachtauto's. Deze afbeelding is afkomstig van Telraam, en geeft een weergave van de verkeersaantallen in de Haddingestraat. Deze data is openbaar inzichtelijk via Telraam.net (link: [Telraam | Haddingestraat](#)).

ANPR-camera's

Omdat de ANPR-camera's nog niet actief zijn en omdat het college van B&W de gemeenteraad nog om toestemming moet vragen om monitoringsdata van deze camera's te gebruiken, is er nog geen data beschikbaar.

AANBEVELING

Zorg voor toestemming om de data van de ANPR-camera's te gebruiken voor monitoring van verkeer.

Intelligente Toegang voor logistiek

De gemeente werkt aan het ontwikkelen van een systeem voor intelligente toegang voor logistiek verkeer tot het venstertijdengebied. Er zijn twee proeflocaties waar een zogenaamde Smartzone is aangelegd. Op deze Smartzones kan een tijdvak worden gereserveerd door logistieke dienstverleners, zodat zij hun leveringen beter kunnen plannen en zekerheid hebben dat de ruimte om te laden en lossen beschikbaar is.

Door de inzet van dit systeem hoopt de gemeente dat de beschikbare ruimte inzichtelijk wordt voor leveranciers zodat de drukte beter verspreid wordt. Hierdoor kan de beschikbare ruimte efficiënter worden gebruikt en wordt de leefbaarheid én bereikbaarheid verbeterd.

Eén van de Smartzones in Groningen is voorzien van een **elektrische aansluiting** die gebruikt kan worden door leveranciers van gekoelde producten. De koeling van de vrachtwagens wordt dan gevoed door netstroom zodat de dieselgenerator van de vrachtwagen niet hoeft te draaien. Wanneer dit concept succesvol is en opgeschaald kan worden naar meer locaties in de binnenstad, kan dit een enorm grote leefbaarheidswinst opleveren. De meeste overlastklachten van binnenstadsbewoners over logistiek gaan namelijk over geluidsoverlast van gekoelde vrachtwagens.

Een reservering van een Smartzone kan digitaal gekoppeld worden aan toegang tot het venstertijdengebied. Hiermee kan het principe van het huidige ontheffingenbeleid wellicht in de toekomst veranderd worden naar een beleid waarbij uitsluitend toegang kan worden verleend als er voldoende ruimte beschikbaar is in de omgeving van waar gelost moet worden.

Het systeem voor intelligente toegang wordt getest en ontwikkeld in afstemming met andere Nederlandse gemeentes en het ministerie van I&W. Zodoende wordt gewerkt aan een landelijke standaard, in het belang van logistieke dienstverleners die in meerdere steden werkzaam zijn.

Omdat de ontwikkelingen en proefprojecten nog lopen is het nog onduidelijk of dit systeem van Intelligente toegang uiteindelijk ook daadwerkelijk een meerwaarde zal opleveren voor de leefbaarheid van de stad en de werkbaarheid voor logistieke bedrijven.

AANBEVELING

*Blijf werken aan de doorontwikkeling van **Intelligente Toegang** voor logistieke bedrijven.*

4. Aanbevelingen

Deze evaluatie leidt tot de volgende aanbevelingen.

- Indexeer de tarieven van leges voor ontheffingen van het venstertijdengebied jaarlijks conform de legesverordening van de gemeente Groningen.
- Zorg voor een duidelijke beschrijving van de producten *ontheffing venstertijdengebied* en *dagvergunning*.
- Implementeer de app voor het aanvragen van ontheffingen zo snel mogelijk.
- Stop na implementatie van de app met het uitgeven van de tijdelijke jaarontheffingen voor vastgoedeigenaren, spoedwerkzaamheden en installatiebedrijven.
- Ontwikkel regels voor het parkeren van voertuigen die nodig zijn bij het uitvoeren van werkzaamheden.
- Sluit horecaleveranciers uit voor het kunnen aanvragen van incidentele ontheffingen.
- Maak een plan voor de verduurzaming van bouwlogistiek.
- Zorg voor toestemming om de data van ANPR-camera's te gebruiken voor de monitoring.
- Blijf werken aan de doorontwikkeling van *Intelligente Toegang* voor logistieke bedrijven.

5. Bijlagen

1. Communicatie met bedrijven en organisaties
2. SPES-onderzoek